

Asia C-117/24**Ennakkoratkaisupyyntö****Jättämispäivä:**

14.2.2024

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Fővárosi Törvényszék (Budapestin alioikeus, Unkari)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

1.2.2024

Kantaja:

JYSK Kereskedelmi Kft.

Vastaaja:

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

[– –]

Kantaja: JYSK Kereskedelmi Kft. ([– –] Ecsér, Unkari [– –])

[– –]

Vastaaja: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
(elintarvikeketjun turvallisuudesta vastaava virasto,
Unkari) ([– –] Budapest [– –])

[– –]

Asian kohde: Hallintolainkäyttöasia, joka koskee metsänsuojeluun
liittyvän seuraamusmaksun määrittämisestä [– –] annettua
päätöstä**VÄLIPÄÄTÖS**

Fővárosi Törvényszék (Budapestin alioikeus, Unkari) aloittaa ennakkoratkaisumenettelyn Euroopan unionin tuomioistuimessa pyytääkseen siltä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 995/2010 4 artiklan 2 ja 3 kohdan tulkintaa.

Fővárosi Törvényszék esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

Onko asetuksen (EU) N:o 995/2010 4 artiklan 2 ja 3 kohtaa, luettuina yhdessä kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että se, että 6 artiklan 1 kohdassa mainitut toimijan emoyrityksen ylläpitämisen ja arvioimisen tai emoyrityksen käyttämisen ja 8 artiklassa tarkoitetun valvontaorganisaation perustamisen asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän sisältämät osatekijät ovat toimijan saatavilla, on näiden säännösten mukaista?

[– –] [kansalliseen prosessioikeuteen liittyviä seikkoja]

Oikeudelliset perustelut

- 1 Fővárosi Törvényszék, jonka käsiteltäväksi on saatettu metsänsuojeluun liittyvä hallintolainkäyttöasia, pyytää SEUT 267 artiklan mukaisesti Euroopan unionin tuomioistuinta (jäljempänä unionin tuomioistuin) tulkitsemaan unionin oikeuden säännöksiä, joita tarvitaan pääasian ratkaisemisessa.

Oikeudenkäynnin kohde ja tosiseikat

- 2 Kantaja on asetuksen N:o 995/2010 (jäljempänä asetus) 2 artiklan c alakohdassa tarkoitettu toimija, joka saattaa puutavaraa tai puutuotteita ensimmäisen kerran sisämarkkinoille. Kantajan koko osakekannan omistaa LLG A/S, joka on Tanskassa rekisteröity yhtiö (jäljempänä emoyritys).
- 3 Vuonna 2023 vastaaja, joka on asetuksen soveltamisesta vastaava toimivaltainen viranomainen, teki kantajan toimipaikassa tarkastuksen, jossa muun muassa tutkittiin, oliko kantajalla käytössä asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa ja 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä (Due Diligence System).
- 4 Tarkastuksessa ilmeni, että kantajan käyttämän asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän on perustanut sen emoyritys ja että järjestelmä perustuu suurelta osin Preferred by Natúrén, joka on 8 artiklassa tarkoitettu valvontaorganisaatio, tekemiin riskinarviointeihin. Menettelyn aikana kantaja kykeni hakemaan asianmukaisen huolellisuuden järjestelmästä kutakin puutuotetta koskevat tiedot ja esittämään ne vastaajalle, mikä osoitti, että järjestelmän eri osatekijät ovat myös kantajan saatavilla. Riskinarvioinnista kantaja myönsi itse, että emoyritys oli osittain tehnyt tämän arvioinnin.
- 5 Tarkastuksen tuloksena vastaaja määräsi kantajan 26.5.2023 annetulla päätöksellä nro 6100/2466-24/2023 maksamaan muun muassa metsänsuojeluun liittyvän seuraamusmaksun asetuksen 4 artiklan 2 kohdan ja 6 artiklan 1 kohdan rikkomisen perusteella sekä perustamaan asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän kokonaan itse. Vastaaja perusteli edellä mainittuja velvoitteita sillä,

että kuten käytettävissä olevien todisteiden perusteella oli todettu, kantajalla ei ole käytössä asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää, jonka se olisi itse perustanut omaa toimintaansa varten asetuksen mukaisesti, eikä kantaja myöskään käytä vastaavaa asetuksen 8 artiklassa tarkoitetun valvontaorganisaation perustamaa järjestelmää. Vastaajan mukaan on niin, että ollakseen asetuksen säännösten mukainen asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän on oltava kantajan, joka luokitellaan toimijaksi, eikä kantajan emoyrityksen ylläpitämä.

Asianosaisten lausumat

- 6 Kanteessaan kantaja vaatii, että kyseinen päätös kumotaan. Se väittää, että sen emoyrityksen ylläpitämää asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää voidaan pitää sen omana asianmukaisen huolellisuuden järjestelmänä, joten se katsoo täyttäneensä asetuksen 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa ja 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun velvoitteen. Asiaa koskevissa asetuksen säännöksissä kantaja nimittäin veloitetaan konkreettisesti käyttämään asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää eikä itse perustamaan tällaista järjestelmää. Kantaja toteaa esittäneensä asiakirjatodisteet siitä, että toimivaltainen Saksan liittovaltion viranomaisen teki vuonna 2021 saksalaisen tytäryrityksen toimipaikassa tarkastuksen, jossa selvitettiin, oliko emoyrityksen perustama ja kaikissa sen eurooppalaisissa tytäryrityksissä käyttöön otettu asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä lainmukainen, ja ettei kyseisessä tarkastuksessa, toisin kuin Unkarin viranomaisen tekemässä tarkastuksessa, havaittu minkäänlaisia rikkomuksia, vaan siinä todettiin, että asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä on asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukainen. Kantajan mukaan myös tämä tukee sitä, että koska kantaja käyttää emoyrityksensä perustamaa asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää, sen on katsottava täyttäneen asetuksen 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa ja 6 artiklan 1 kohdassa asetetun velvoitteen.
- 7 Vastaaja vaatii, että kanne hylätään. Vastaaja pitää ratkaisevana sitä, että kantaja harjoittaa tuontia Euroopan unionin alueelle paitsi emoyrityksensä kautta myös suoraan, mistä syystä sitä on pidettävä asetuksessa tarkoitettuna toimijana. Vastaaja ei kiistä, että emoyrityksellä on asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä, mutta sen näkemyksen mukaan kantaja ei voi toimijana vapautua velvollisuudesta ylläpitää itse asetuksen 4 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaista järjestelmää. Vastaajan mielestä on emoyrityksen oma liiketoiminnallinen päätös, miten se järjestää puutavaran ja puutuotteiden tuonnin, mutta jos se antaa tytäryritystensä toimia itsenäisinä tuojina, asiaa koskevista asetuksen säännöksistä ilmenee, että siinä tapauksessa tytäryritysten on itse ylläpidettävä asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 8 Asetuksen 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Toimijoiden on noudatettava asianmukaista huolellisuutta (’due diligence’) saattaessaan puutavaraa ja puutuotteita markkinoille. Tätä varten toimijoiden on käytettävä 6 artiklassa tarkoitettua menettelyistä ja toimenpiteistä muodostuvaa järjestelmää, jäljempänä ’asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä’.

3. Kunkin toimijan on ylläpidettävä käyttämäänsä asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää ja arvioitava sitä säännöllisesti, paitsi jos se käyttää 8 artiklassa tarkoitetun valvontaorganisaation perustamaa asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää. Olemassa olevia kansallisen lainsäädännön mukaisia valvontajärjestelmiä tai vapaaehtoisia tämän asetuksen vaatimukset täyttäviä valvontaketjujärjestelmiä voidaan käyttää asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän perustana.”

9 Asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Edellä 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän on sisällettävä seuraavat osatekijät:

a) toimenpiteet ja menettelyt, joilla mahdollistetaan seuraavien tietojen saanti toimijan markkinoille saattamasta puutavarasta tai puutuotteista:

- kuvaus, myös tuotenimi ja tuotetyyppi, sekä puulajin yleisnimi ja tarvittaessa sen täydellinen tieteellinen nimi,
- puunkorjuumaa ja tapauskohtaisesti:
 - i) maan sisäinen alue, jolla puutavara on korjattu; ja
 - ii) puunkorjuuta koskeva lupa,
- määrä (ilmaistuna tilavuutena, painona tai yksikkömääränä),
- toimijan tavarantoimittajan nimi ja osoite,
- sen kauppa käyvän nimi ja osoite, jolle puutavara ja puutuotteet on toimitettu,
- asiakirjat tai muut tiedot, joista ilmenee, että kyseinen puutavara ja kyseiset puutuotteet ovat sovellettavan lainsäädännön mukaisia;

b) riskinarviointimenettelyt, joilla toimija voi analysoida ja arvioida sitä riskiä, että laittomasti korjattua puutavaraa tai sellaisesta puutavarasta valmistettuja puutuotteita saatetaan markkinoille.

Menettelyissä on otettava huomioon a alakohdassa tarkoitetut tiedot ja muun muassa seuraavat asiaankuuluvat riskinarviointiperusteet:

- sovellettavan lainsäädännön noudattamista koskeva varmistus, joka voi sisältää sertifiointijärjestelmän tai muita kolmannen osapuolen

järjestelmiä, joilla tarkastetaan, että sovellettavaa lainsäädäntöä noudatetaan,

- tiettyjen puulajien laittoman puunkorjuun levinneisyys,
 - laittoman puunkorjuun tai laittomien käytäntöjen levinneisyys puunkorjuumaassa ja/tai maan sisäisellä alueella, josta puutavara on korjattu, sekä aseellisen konfliktin levinneisyyden harkinta,
 - puutavaran tuontia tai vientiä koskevat YK:n turvallisuusneuvoston tai Euroopan unionin neuvoston määräämät seuraamukset,
 - puutavaran ja puutuotteiden toimitusketjun mutkikkuus;
- c) riskinvähentämismenettelyt, jotka sisältävät riittävät ja oikeasuhteiset toimenpiteet ja menettelyt riskin tosiasialliseksi vähentämiseksi ja joissa voidaan myös edellyttää lisää tietoja tai asiakirjoja ja/tai kolmannen osapuolen toteuttamaa tarkastusta, paitsi jos b alakohdassa tarkoitetuissa riskinarviointimenettelyissä havaittu riski on vähäinen.”

Ennakkoratkaisupyynnön perustelut

- 10 Käsiteltävässä asiassa Fővárosi Törvénytörvényező haluaa selvittää, onko kantajan asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän osalta noudattama käytäntö asetuksen 4 artiklan 2 ja 3 kohdan, luettuina yhdessä 6 artiklan 1 kohdan kanssa, mukainen; onko katsottava, että kantaja täyttää kyseisissä asetuksen säännöksissä asetetut velvoitteet, kun se käyttää emoyrityksensä ylläpitämää asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää.
- 11 Fővárosi Törvénytörvényező ei ole löytänyt unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä yhtäkään oikeustapausta, jossa unionin tuomioistuin olisi tulkinnut asetuksen 4 artiklan 2 ja 3 kohtaa. Näin ollen se katsoo tarpeelliseksi aloittaa ennakkoratkaisumenettelyn unionin tuomioistuimessa sen selvittämiseksi, mitä konkreettisia velvoitteita toimijoille on asetettu asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän osalta.
- 12 On huomattava, että kantaja luokitellaan toimijaksi, joka saattaa puutavaraa ja puutuotteita ensimmäisen kerran sisämarkkinoille eli toimii itsenäisenä tuojana ilman emoyritystä. Asetuksen mukaan kantajaa sitovat näin ollen useat asianmukaisen huolellisuuden järjestelmään liittyvät velvoitteet, jotka koskevat sen markkinoille saattamaa ja Euroopan unionin ulkopuolelta hankittua puutavaraa ja puutuotteita.
- 13 Fővárosi Törvénytörvényezőille on epäselvää, mikä on näiden velvoitteiden ulottuvuus. Asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa velvoitetaan toimija ”käyttämään” asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää, kun taas sen 3 kohdan mukaan toimijan on ”ylläpidettävä” järjestelmää ja ”arvioitava sitä säännöllisesti”.

- 14 Asetuksen tulkinnassa voidaan käyttää apuna asiakirjaa nimeltä ”Euroopan komission tiedonanto 12.2.2016 – EU:n puutavara-asetusta koskeva ohjeasiakirja” (joka ei ole oikeudellisesti sitova). Sen mukaan toimijoiden on ”kerä[ttävä] tiedot käsittelemästään puutavarasta ja käsittelmistään puutuotteista sekä niiden toimittajista voidakseen tehdä täyden riskinarvioinnin”. Lisäksi ”on tärkeää, että että *omaa* asianmukaisen huolellisuuden järjestelmänsä käyttävä toimija arvioi järjestelmää säännöllisesti varmistaakseen, että vastuussa olevat noudattavat niitä koskevia menetelmiä ja että haluttuihin tuloksiin päästään”. Myöskään tästä ohjeasiakirjasta ei kuitenkaan ilmene, voidaanko [järjestelmää], jota ei ylläpidä toimija itse vaan sen emoyritys, pitää toimijan *omana* asianmukaisen huolellisuuden järjestelmänä.
- 15 Fővárosi Törvényszék katsoo, että jos asetuksen 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa toimijalle asetettu vaatimus merkitsee pelkästään sellaisen asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän käyttämistä, jonka avulla kerätään tietoja ja arvioidaan ja vähennetään puutavaraan ja puutuotteisiin, jotka toimija saattaa ensimmäisen kerran markkinoille Euroopan unionin alueella, kohdistuvia riskejä, ei voida katsoa, ettei kantajalla ole käytössä asetuksessa edellytettyä asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää. Siinä tapauksessa kyseisellä perusteella määrätty metsänsuojeluun liittyvä seuraamusmaksu olisi lainvastainen ja hallintopäätös olisi tältä osin kumottava. Jos sitä vastoin asetuksen 4 artiklan 2 ja 3 kohdasta ilmenee, että kantajalla on oltava sen nimissä perustettu asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä, joka on nimenomaisesti laadittu sen omaa toimintaa varten, hallintopäätöksellä määrätty ratkaisu olisi lainmukainen, ja kanne olisi tältä osin hylättävä.
- 16 Kantajan emoyrityksellä, joka on keskittynyt puutuotteiden myyntiin, on eri puolilla Eurooppaa tytäryrityksiä, jotka luokitellaan toimijoiksi ja jotka kantajan mukaan myös käyttävät tätä emoyrityksen ylläpitämää asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää samaan tapaan kuin kantaja. Käsiteltävässä asiassa kantaja on esittänyt toimivaltaisen Saksan liittovaltion viranomaisen saksalaisen tytäryrityksen toimipaikassa tekemän tarkastuksen tulokset, joista – kantajan väittämän mukaan – ilmenee, että tämä sama asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä todettiin asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaiseksi. Kaikista näistä syistä on tärkeää määrittää unionin tasolla, onko kyseisten tytäryritysten toiminta unionin tuomioistuimen tekemän oikeudellisen tulkinnan mukaan asetuksen mukaista siltä osin kuin on kyse asianmukaisen huolellisuuden järjestelmästä.
- 17 Näillä perusteilla Fővárosi Törvényszék pyytää unionin tuomioistuimelta tulkintaa siitä, onko kantajana olevan toimijan noudattama käytäntö, jossa asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän ylläpito- ja arviointitehtävistä ei vastaa kantaja itse vaan kantajan emoyritys siten, että kyseisen järjestelmän osatekijät asetetaan kantajan saataville, asetuksen 4 artiklan 2 ja 3 kohdan mukainen.
- 18 [– –]
- 19 [– –] [kansalliseen prosessioikeuteen liittyviä seikkoja]

Budapestissä 1.2.2024

[allekirjoitukset]

TYÖASIAKIRJA